

## **Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa uzruna Saeimas sēdē 2020. gada 23. janvārī, ikgadējās ārlietu debatēs**

Cienījamā sēdes priekšsēdētājas kundze un prezidija biedri! Cienījamās deputātes, godājamie deputāti! Ministri, ekselences, dāmas un kungi!

Vispirms es gribētu sākt ar paldies. Paldies mūsu ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam par patiešām profesionālu, izsmelšu un izsvērtu ziņojumu. Paldies visai Ārlietu ministrijai arī par pašreizējā darbu, ilgstoši aizstāvot mūsu valsti un pārstāvot mūsu intereses ārzemēs. Atcerēsimies, ka mūsu ārlietu dienests ir vienīgais valsts dienests, kas darbojas nepārtraukti kopš mūsu valsts dibināšanas. Visu okupācijas laiku mums turpināja darboties divas vēstniecības, viena – Vašingtonā un otra – Londonā. Paldies un visu cieņu visiem, kas ilgstoši ir strādājuši, lai mūsu valsts intereses aizstāvētu plašajā pasaulē.

Par pasauli runājot. Ja tā padomājam – tas ir arī ziņojumā rakstīts, un tam piekrītu – ir četri lieli varas un ekonomikas centri pasaulē: Amerikas Savienotās Valstis, Eiropas Savienība, Krievija un Ķīna. Latvijas vieta šajā plašajā pasaules skatījumā ir būt kopā ar Eiropas Savienību, kopā ar mūsu stratēģiskajiem un militārajiem sabiedrotajiem partneriem – Amerikas Savienotajām Valstīm un pārējo NATO saimi, kā arī organizāciju, kurai salīdzinoši nesam pievienojāmies, OECD, kurā vēl ir klāt tādas valstis kā Japāna un citas. Sadarbība ar valstīm, ko plaši varam apzīmēt par Rietumu sabiedrotajiem, ir mūsu ārpolitikas un valsts neatkarības nodrošināšanas pamats. Mēs darīsim visu, lai veicinātu sadarbību ar mūsu partneriem. Kā valdības vadītājs vēlos pateikties visiem mūsu partneriem, kuri palīdz gan aktīvi nodrošināt mūsu militāro drošību NATO pastāvīgajā misijā Latvijā, gan arī plašākā ziņā.

Mūsu galvenās intereses ārpolitikā ir nodrošināt valstisko neatkarību. Tam ir divi aspekti – politiskais un ekonomiskais.

Politiskajā aspektā mēs kā daļa no Eiropas Savienības esam pasaules visbagātākajā tirgū, kas gan vēl nav izveidojies kā nozīmīgs militārs spēlētājs pasaulē. Ar laiku tas varētu tā būt, bet šodien tā vēl nav. Šodien Eiropas Savienībai ir daudz lielāka nozīme tieši ekonomiskajā jomā, bet ne tikai. Eiropas Savienība ir arī liels centrs tādām vērtībām kā brīvība, demokrātija, vienlīdzība. Šīs ir vērtības, ko mēs nesam kopā ar mūsu Eiropas sabiedrotajiem. Mūsu tuvākajā apkaimē, Austrumos, ir ne tikai Krievija, bet arī citas valstis, ko Eiropas Savienība definējusi par Austrumu partnerības valstīm. Mums ir īpaša interese un loma stiprināt Eiropas Savienības labās attiecības ar Austrumu partnervalstīm. Kāpēc? Mēs esam ieinteresēti sniegt draudzīgu roku šīm valstīm, parādot, ka ir alternatīva – ne tikai Krievija kā varas centrs, bet Eiropas Savienība kā varas centrs.

Konkrēti. Pagājušajā nedēļā man bija iespēja būt vizītē Baltkrievijā – viena no šīm valstīm, arī viena no mūsu kaimiņvalstīm. Šobrīd sakrīt tas, ka mūsu intereses, tajā skaitā ekonomikas intereses palielināt sadarbību ar Baltkrieviju, sakrīt ar Baltkrievijas vadības atklāti izteikto vēlmi paplašināt sadarbību ar mums, piemēram, naftas tranzīta virzienā no rietumiem caur Latvijas ostām uz Baltkrieviju. Viņus interesē diversificēt savus naftas piegādes avotus. Mūsu interesēs būtu viņiem palīdzēt ar šo diversifikāciju. Tas ir izaicinājums arī mūsu pašu uzņēmumiem – vai mūsu ostu uzņēmumi ir gatavi šādai sadarbībai, kas ir politiski nobriedusi. Tas ir liels izaicinājums, jo zinām, ka mūsu

ostām vēsturiski ir bijušas dažādas grūtības. Viens otrs varētu argumentēt, ka tur ir bijusi zināma stagnācija, jo gadiem ilgi mēs esam par to runājuši un zinājuši, ka Krievijas politika ir vērsta uz to, lai pārvirzītu savu kravu plūsmas prom no Baltijas uz Krievijas ostām. Neesmu pārliecināts, vai visi mūsu uzņēmumi ir sapratuši, ka tas nozīmē – jārīkojas. Pērn ar Saeimas likumu esam pārņēmuši lielo ostu pārvaldību valdības rokās, bet mums vēl ir otrs izaicinājums – mums vajag veicināt to, ka privātie uzņēmumi, kas strādā šajās ostās, piedalās pasaules ekonomikas reālajā attīstībā un modernizējas. Mēs to nevaram izdarīt ne ar valdības dekrētu, ne ar Saeimas lēmumu. Mēs esam demokrātiska valsts, mums ir atvērta ekonomika. Es no šīs tribīnes publiski aicinu mūsu ostu uzņēmumus, mūsu termināļus meklēt iespējas kravu plūsmu nodrošināšanai uz Baltkrieviju, ne tikai pārvadājot preces no Krievijas un, iespējams, arī Baltkrievijas, uz Rietumiem. Tā ir mūsu iespēja. Ja mēs domājam par mūsu dzelzceļa attīstību, "Latvijas dzelzceļam" ir liels potenciāls. Šeit ir potenciāls, kā papildus izmantot mūsu infrastruktūru.

Tam ir ļoti nozīmīgs politisks aspekts, jo mēs zinām, ka tur, kur ir laba ekonomiskā sadarbība, tur veidojas plašāki cilvēku kontakti, un mēs esam ieinteresēti, lai mūsu tuvākie kaimiņi pietuvinās mums un Eiropai.

Raugoties no ekonomiskā aspekta, mums ir daudz vēstniecību un mums ir arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāvji dažādās valstīs. Ekonomiskā sadarbība ir skatāma divās šķautnēs. Viena ir Latvijas eksports, otra – investīcijas mūsu ekonomikā.

Runājot par investīcijām, es aicinu visus diplomātus, visus LIAA darbiniekus saprast, ka mūsu prioritāte ir veicināt investīcijas no mūsu Rietumu sabiedrotajiem, no Eiropas, no Amerikas, no OECD valstīm.

Eiropas Savienībā politiski ir sen izlemts par tā saucamo zaļo kursu, kas ar direktīvām un regulējumu garantē – garantē! – 500 miljonu iedzīvotāju tirgu tām tehnoloģijām, kas spēs samazināt siltumnīcas efekta gāzu emisijas, nodrošināt energoefektivitāti un enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem. Eiropas zaļais kurss ir milzu iespēja mūsu uzņēmumiem un Latvijai.

Skatoties uz potenciālām investīcijām mūsu tautsaimniecībā, ir jāsaliek kopā divas lietas – burvīgu vidi Latvijā, kur attīstīt uzņēmējdarbību, ar konkrētu mērķi, kāda veida uzņēmējdarbību mēs saredzam. Mēs to saredzam augstajās tehnoloģijās, īpaši, kas varēs piedalīties zaļā kursa politikas īstenošanā un pelnīt ar to.

Otrs virziens ir eksports. Mums ir izauguši uzņēmumi 29 neatkarības gados, mēs kļūstam aizvien konkurētspējīgāki pasaules tirgū. Mūsu eksports iespējams ne tikai uz mūsu Rietumu sabiedroto valstīm, bet arī Austrumu virzienā – uz Āfriku, Dienvidameriku, Indiju un citur. Mums ir liels darbs ārpolitikā, lai veicinātu investīcijas no Rietumu sabiedrotajiem augstajās tehnoloģijās, jo bez augstajām tehnoloģijām mums nebūs darba vietu ar pasaules līmeņa algām, ko mēs Latvijā vēlamies.

Otrs uzdevums – veicināt eksportu uz visām pasaules valstīm, tai skaitā uz Austrumiem un Dienvidiem.

Pirms gadiem Latvija bija vairāk ārpolitikas vērotāja un patērētāja. Pēdējos 10–15 gadus Latvija aizvien intensīvāk pārtop par aktīvu politikas veidotāju. Šo lomu mums ir izkarojuši indivīdi un valsts institūcijas kopumā. Šī loma mums ir jāstiprina. Varu minēt dažus indivīdus. Šobrīd augstākais Eiropas Komisijas ierēdnis vairāku desmitu tūkstošu ierēdniecības vidū ir latviete, bijusī vēstniece, savukārt Eiropas Komisijas izpildviceprezidents ir viens no trim visaugstākajiem komisāriem ar vienu no visnozīmīgākajiem ekonomikas portfeļiem – Dombrovska kungs. Mūsu balss pasaulē tiek sadzirdēta. Mēs iestājamies par vienotu tirgu, mēs iestājamies pret naudas atmazgāšanu un par finanšu sistēmas stiprināšanu Eiropā un pārējā pasaulē. Mēs iestājamies par Austrumu partnerību, pret dezinformāciju. Latvijā ir izvietots NATO ekselences centrs šajā jomā. Mēs neesam vairs tā valsts, kas tikai ņem. Mēs esam līdzvērtīga balss, kas argumentē, kuru uzklausa un kas veido šo politiku. Mums no šīs lomas nav jākautrējas, mums šī loma ir jāstiprina.

Es vēlreiz aicinu ikkatru, kas strādā ārlietu dienestā, atcerēties, ka mēs vairs neesam tie mazie brāļi, mēs esam līdzvērtīgi. Mūsos ieklausās. Mēs, protams, turpinām ieklausīties un diskutēt, bet veidojam šo politiku aktīvi. Tas ir tas, ko es aicinu darīt ikkatru. Ikkatru, arī Saeimas deputātu, tad, kad jūs dodaties komandējumos, kad jūs tiekaties ar citu valstu kolēģiem. Mēs esam līdzīgi ar līdzīgu.

Vēlreiz pateicos Rinkēviča kungam un visam ārlietu dienestam un atgādināt ikkatram, kas pārstāv mūsu valsti, ka mums ir jāturpina nodrošināt savu vietu pasaulē, nevis tikai gaidot, ka kāds to darīs mūsu vietā, bet pašiem nostāvēt stabili uz savām kājām, virzīt mūsu intereses kopā ar mūsu ļoti spēcīgajiem un labiem sabiedrotajiem.

Paldies jums!